

ธนาคารแห่งประเทศไทย

การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

ฝ่ายวางแผนและพัฒนาผู้ตรวจสอบ
สายกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย
กรกฎาคม 2561

สารบัญ

	<u>หน้า</u>
บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 1 ความเสี่ยงของธุรกรรมด้านสินเชื่อ	2
1. ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก	2
2. ปัจจัยความเสี่ยงภายใน	2
ส่วนที่ 2 แนวทางตรวจสอบธุรกรรมด้านสินเชื่อ.....	5
1. ความเสี่ยงที่มีอยู่ (Inherent Risk : IR)	5
2. คุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยง (Quality of Risk Management : QRM) ...	5
2.1 การประเมิน Operational Management (OM)	5
2.2 การประเมินระดับการควบคุม (Oversight Functions : OF)	8

บทสรุปผู้บริหาร

การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ (ครอบคลุมถึง การให้สินเชื่อ ก่อภาระผูกพัน และธุรกรรมคล้ายสินเชื่อ) เป็นธุรกรรมที่สำคัญของสถาบันการเงิน (Significant Activities) ในการให้สินเชื่อ สง. จะมีความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาในการชำระหนี้ หรือไม่ชำระหนี้ ซึ่งสาเหตุเกิดได้จากทั้งปัจจัยความเสี่ยงจากภายนอก ซึ่ง สง. ไม่สามารถควบคุมได้ และปัจจัยความเสี่ยงจากภายในของ สง. เอง ดังนั้น สง. จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อควบคุม ป้องกัน รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ สง. จะต้องมีการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ต่าง ๆ กระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่เหมาะสมรัดกุม (Credit Process) และสอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ มีการแบ่งแยกหน้าที่ (Check and Balance) มีกลไกการถ่วงดุลและดูแลให้มีการควบคุม กำกับ และตรวจสอบ (Three Lines of Defense) ที่มีประสิทธิผล นอกจากนี้ คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของ สง. ต้องมีความรู้ความเข้าใจความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจของ สง. ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธุรกรรมด้านสินเชื่อ เป็นธุรกิจหลักของ สง. (Line of Business) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่ (Corporate Loan) สินเชื่อธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs Loan) และสินเชื่อรายย่อย (Retail Loan) ซึ่งมีทั้งสินเชื่อรายย่อยที่มีหลักประกัน ได้แก่ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ และที่ไม่มีหลักประกัน ได้แก่ สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งสินเชื่อแต่ละประเภทจะมีวัตถุประสงค์ในการใช้สินเชื่อและความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ในการบริหารจัดการความเสี่ยงของ สง. ก็แตกต่างกันบ้าง ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของสินเชื่อแต่ละประเภท

การบริหารจัดการความเสี่ยง (Quality of Risk Management : QRM) แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับการควบคุมการปฏิบัติงานประจำวัน (Operational Management : OM)

เป็นการควบคุมเพื่อจัดการความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมประจำวัน (Day to Day Operation) เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ปฏิบัติงานเข้าใจความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้ โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบ การกำหนดนโยบาย และการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสอดคล้องกับ Business Model มีเครื่องมือ ระบบงาน กระบวนการทำงาน และระเบียบปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ สง. และทางการ และมีบุคลากรเพียงพอและมีประสิทธิภาพในการจัดการความเสี่ยง ซึ่งถือเป็น “แนวป้องกันความเสี่ยงขั้นแรก (First Line of Defense)”

2. ระดับการควบคุมดูแล (Oversight Functions : OF)

ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานของระดับ Operational Management ของทุกหน่วยธุรกิจ (Business Unit) ให้ปฏิบัติเป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางการ นโยบาย กระบวนการปฏิบัติงาน และระเบียบกฎเกณฑ์ภายในของ สง. ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ คณะกรรมการ สง. ผู้บริหารระดับสูง การบริหารความเสี่ยง การกำกับ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การตรวจสอบภายใน และการจัดทำข้อมูลและรายงานทางการเงิน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าธุรกรรมของ สง. มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดี

ส่วนที่ 1 ความเสี่ยงของธุรกรรมด้านสินเชื่อ

การให้สินเชื่อเป็นธุรกรรมหลักของ สง. ซึ่งรวมถึงภาระผูกพันที่เกิดจากธุรกรรมสินเชื่อ ได้แก่ การรับรอง การอวัล หรือการค้ำประกัน ที่ สง. อาจต้องจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้ ความเสี่ยงด้านเครดิต เป็นความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกรรมสินเชื่อ ที่เกิดจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาในการชำระหนี้ หรือที่เกิดจากโอกาสที่ลูกหนี้อาจไม่สามารถชำระคืนได้ จนเป็นเหตุให้ถูกปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อฐานะเงินกองทุน และรายได้ของ สง.

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงจากภายนอก และปัจจัยความเสี่ยงจากภายใน ดังนี้

1. ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก ได้แก่

▶ **สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป** ทั้งจากภาวะเศรษฐกิจโลก ราคาน้ำมันดิบ ค่าเงินบาท ราคาสินค้า และการจ้างงาน

▶ **ผลกระทบต่อเนื่องของอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน** ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์โดยตรง เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้างได้รับความเสียหาย ก็จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่ผลิตวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น และความสัมพันธ์โดยอ้อมซึ่งเป็นอุตสาหกรรมข้างเคียง เช่น เมื่อราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกตกต่ำ นอกจากจะกระทบกับอุตสาหกรรมน้ำมันแล้ว ยังอาจกระทบกับอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าได้ เนื่องจากเหล็กกล้าเป็นวัตถุดิบในการผลิตอุปกรณ์ชุดเจาะและท่อส่งน้ำมัน

▶ **การแข่งขัน** ทั้งจากธนาคารในประเทศ ธนาคารต่างประเทศ สาขาของธนาคารต่างประเทศ สง. เฉพาะกิจ และบริษัทเงินทุน

▶ **การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของทางการ** ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ สง. มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ เช่น การอนุญาตให้ สง. สามารถออกผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้น ทำให้ลูกค้านมีทางเลือกมากขึ้น การแข่งขันก็สูงขึ้นด้วย

▶ **ภัยพิบัติทางธรรมชาติ** เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของลูกหนี้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญา เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้น

2. ปัจจัยความเสี่ยงภายใน ได้แก่

▶ **ผู้บริหารและพนักงานขาดประสบการณ์** การบริหารงาน การกำกับดูแลและการสอบทานสินเชื่อไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ขาดการควบคุมและติดตามให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและสัญญา

▶ **มาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อและการใช้ดุลพินิจของผู้บริหารในการอนุมัติสินเชื่อ** ไม่เหมาะสม

▶ **ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร** ต้องจัดทำข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจนและทันกาล เพื่อให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจ

▶ **การกระจุกตัวของการให้สินเชื่อ** ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรม ประเภทใดประเภทหนึ่ง มากเกินไป

► **เน้นการสร้างรายได้มากกว่าคุณภาพของสินเชื่อ** มีการให้สินเชื่อเกินความจำเป็นและเกินมูลค่าที่แท้จริงของหลักประกัน โดยไม่คำนึงถึงวงจรธุรกิจ

► การให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือแก่กิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (Related Lending) และแก่พวกพ้อง (Self-Dealing)

► **ออกผลิตภัณฑ์หรือให้บริการทางการเงินใหม่** โดยไม่มีการศึกษาความเสี่ยงอย่างละเอียดหรือการทดสอบก่อนออกสู่ตลาด

ธุรกรรมด้านสินเชื่อ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก คือ สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่ (Corporate Loan) สินเชื่อธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs Loan) และสินเชื่อรายย่อย (Retail Loan) แต่ละประเภทจะมีความเสี่ยง (Inherent Risk) แตกต่างกัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากลักษณะของธุรกรรมสินเชื่อแต่ละประเภท และโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ตัวอย่างเช่น

ลักษณะของธุรกรรม	Corporate Loan	SMEs	Housing	Hire Purchase	Credit Card	Personal Loan
1. วงเงินให้สินเชื่อ	วงเงินสูง	วงเงินปานกลาง	วงเงินค่อนข้างต่ำ	วงเงินค่อนข้างต่ำ	วงเงินต่ำ	วงเงินต่ำ
2. วัตถุประสงค์และความซับซ้อน	มีความหลากหลายตามลักษณะการประกอบธุรกิจ	เพื่อหมุนเวียนกิจการกับซื้อสินทรัพย์ถาวร	เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย	เพื่อซื้อรถ	เพื่อใช้ซื้อสินค้าและบริการ	เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล
3. อายุของเงินให้สินเชื่อ	ขึ้นอยู่กับประเภทสินเชื่อ	ระยะสั้น - ปานกลาง	ระยะยาว	ระยะสั้น - ปานกลาง	ระยะสั้น	ระยะสั้น
4. หลักประกัน	มีหลักประกันที่หลากหลายตามลักษณะธุรกิจ	เป็นสินทรัพย์ที่ใช้ในกิจการ	บ้าน	รถ	ไม่มี	ไม่มี
5. ลักษณะการชำระหนี้	ชำระดอกเบี้ยเป็นงวด/ต้นเงินเป็นงวด หรือ Bullet Payment	ชำระดอกเบี้ยเป็นงวด/ต้นเงินเป็นงวด หรือ Bullet Payment	ผ่อนชำระเป็นงวดจำนวนคงที่	ผ่อนชำระเป็นงวดจำนวนคงที่	ผ่อนชำระขั้นต่ำ หรือเต็มจำนวน	ผ่อนชำระขั้นต่ำ หรือเต็มจำนวน
6. ความอ่อนไหวต่อภาวะเศรษฐกิจ (การเป็นหนี้เสียได้ง่าย เมื่อเศรษฐกิจไม่ดีหรืออัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น)	ได้รับผลกระทบปานกลาง	ได้รับผลกระทบสูง (เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี)	ได้รับผลกระทบค่อนข้างต่ำ (คนจะจ่ายหนี้บ้านก่อน)	ได้รับผลกระทบค่อนข้างสูง	ได้รับผลกระทบสูง (เมื่ออัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น)	ได้รับผลกระทบสูง (เมื่ออัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น)

1. Corporate Loan เป็นสินเชื่อสำหรับกิจการเพื่อนำไปใช้ในการผลิต หรือเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ และสินเชื่อเพื่อการค้าระหว่างประเทศ (Trade Finance) เป็นสินเชื่อที่มีลักษณะเป็นวงเงินขนาดใหญ่ ซับซ้อน มีหลักประกันที่หลากหลายและไม่มีรูปแบบการชำระหนี้ที่ตายตัว และหากมีการกระจุกตัวมาก เมื่อเกิดปัญหาอาจส่งผลกระทบต่อฐานะของ สง. ได้ จึงต้องให้สำคัญกับกระบวนการ

พิจารณาสินเชื่อ การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การควบคุมการกระจุกตัวของลูกหนี้รายใหญ่ และมีการติดตามและทบทวนสินเชื่อให้เป็นปัจจุบัน

2. SMEs Loan งบการเงินส่วนใหญ่ขาดความน่าเชื่อถือ เมื่อภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ลูกหนี้กลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบค่อนข้างสูง จึงต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเอกสารประกอบการพิจารณา การประมาณการรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้

3. Retail Loan สินเชื่อประเภทนี้มีจำนวนมาก ราย แต่วงเงินสินเชื่อค่อนข้างต่ำ เป็นสินเชื่อทั้งที่มีหลักประกัน ได้แก่ (1) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Housing loan) (2) สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ (Hire Purchase) และที่ไม่มีหลักประกัน ได้แก่ (3) สินเชื่อบัตรเครดิต (Credit card) และ (4) สินเชื่อส่วนบุคคล (Personal loan) แหล่งรายได้ของลูกหนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่มีรายได้จากเงินเดือน (Salary) กับกลุ่มอาชีพอิสระ (Self-employed) ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อภาวะเศรษฐกิจและกระทบต่อแหล่งรายได้ของลูกหนี้ ดังนั้น การพิจารณาแหล่งที่มาของรายได้ของลูกหนี้ และการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการประเมินราคาสำหรับสินเชื่อที่มีหลักประกัน กระบวนการพิจารณาสินเชื่อจำเป็นต้องใช้ระบบ IT การใช้ Credit Scoring เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ มีกระบวนการติดตามทวงถามหนี้ รวมทั้งมีการแบ่งแยกหน้าที่ที่สำคัญเพื่อให้มี check and balance สามารถป้องกัน/ลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ จะต้องคำนึงถึงการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (Market conduct) ด้วย

ส่วนที่ 2 แนวทางตรวจสอบธุรกรรมด้านสินเชื่อ

การตรวจสอบธุรกรรมด้านสินเชื่อของ สง. ผู้ตรวจสอบจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และแผนงานด้านสินเชื่อ รวมทั้งคุณภาพและความเสี่ยงต่าง ๆ ของพอร์ตสินเชื่อซึ่งรวมถึงภาระผูกพันด้วย สินเชื่อแต่ละประเภท จะมีลักษณะของธุรกรรมและปัจจัยความเสี่ยงที่แตกต่างกันไป ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้านี้ อาจก่อให้เกิดความสูญเสีย และส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของ สง. ได้ การจัดโครงสร้างองค์กรด้านสินเชื่อ การกำหนดนโยบาย กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อของ สง. เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง (Quality of Risk Management : QRM) ของ สง. นั้น มีคุณภาพเพียงใด และสามารถควบคุมหรือจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่

การประเมินความเสี่ยงของธุรกรรมสินเชื่อ จะพิจารณาความเสี่ยง (Inherent Risk : IR) จากการทำธุรกรรม และคุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยง (Quality of Risk Management : QRM) ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่มีอยู่ (Inherent Risk : IR) จะพิจารณาดังนี้

- การกระจุกตัวของแต่ละพอร์ตสินเชื่อในมิติต่าง ๆ
 - คุณภาพพอร์ตสินเชื่อ และแนวโน้มของการผิคนัดชำระหนี้
 - เป้าหมายการขยายสินเชื่อ และคุณภาพของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
 - ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของพนักงานกับตำแหน่งงาน รวมทั้งการได้รับการอบรมที่เหมาะสม
 - จำนวนบุคลากรสอดคล้องกับปริมาณและความซับซ้อนของธุรกรรม และจำเป็นต้องใช้ความชำนาญโดยเฉพาะในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ เช่น ความเป็นไปได้ของโครงการขนาดใหญ่
- การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเอกสารประกอบการพิจารณา
- คู่มือและระเบียบการปฏิบัติงานภายในส่วนงานและระหว่างส่วนงาน มีความละเอียด ชัดเจน เข้าใจง่าย
 - ระบบงาน และการเชื่อมโยงของระบบงานต่าง ๆ สามารถรองรับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้
 - โอกาสที่จะเกิดการทุจริตทั้งภายในและภายนอก
 - ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม ทิศทางอัตราดอกเบี้ย การแข่งขัน สถานการณ์ทางการเมือง ภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางการ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

2. คุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยง (Quality of Risk Management : QRM)

การพิจารณาคุณภาพของระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง (Quality of Risk Management : QRM) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 การประเมิน Operational Management (OM)

ในกระบวนการปฏิบัติงานประจำวันของธุรกรรมสินเชื่อ (End to end process) ทั้ง Corporate SMEs and Retail สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มงานหลัก ได้แก่ **Credit Origination, Credit Approval, Credit Operation และ Credit Monitoring, Collection & Recovery**

ในการประเมินกระบวนการดังกล่าวจะแบ่งตามกระบวนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) สินเชื่อ Corporate และ สินเชื่อ SME ที่พิจารณาอนุมัติเช่นเดียวกับ Corporate และ (2) สินเชื่อ Retail และ Small SME ดังนี้

2.1.1 การประเมิน OM ของสินเชื่อ Corporate และ SME

2.1.2 การประเมิน OM ของสินเชื่อ Retail and Small SME

การประเมิน Operational Management	Corp./ SME	Retail/ SSME
Credit Origination		
● การแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระและถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน	✓	✓
● นโยบายและเป้าหมายสินเชื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนธุรกิจรวมของ สง. และเหมาะสมสอดคล้องกับความพร้อมของบุคลากร ระบบงาน ความเชี่ยวชาญของ สง. ภาวะเศรษฐกิจและการแข่งขัน รวมทั้งการบริหารความเสี่ยง	✓	✓
● แนวปฏิบัติในการหาลูกค้า การพิสูจน์ตัวตน (Know Your Customer: KYC) การตรวจสอบประวัติลูกค้าจาก Credit Bureau ประวัติทางคดี รวมทั้งการตรวจสอบเอกสารสำคัญประกอบการขอสินเชื่อ		✓
● Hire Purchase มีการกำหนดแนวปฏิบัติในการคัดเลือกผู้จำหน่ายรถยนต์ (Dealer) และ ผู้ประกอบการรถยนต์ใช้แล้ว (เต็นท์รถ) ● Credit Card มีแนวปฏิบัติในการเลือกร้านค้าที่จะเป็นสมาชิกบัตรเครดิต การพิจารณาความน่าเชื่อถือของร้านค้า		✓
● กระบวนการวิเคราะห์สินเชื่อ ▶ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Know Your Customer: KYC) ▶ วัตถุประสงค์ของการกู้เงินและความสามารถในการชำระหนี้ ▶ ความเป็นไปได้ของโครงการ/EBITDA/กระแสเงินสดของโครงการ (Cash Flow)	✓	
● การกำหนด Loan Structure และความถี่ในการใช้เงินแต่ละประเภท การกำหนดวงเงินและอัตราดอกเบี้ย มีความเหมาะสมกับความเสี่ยงของลูกค้าและประเภทสินเชื่อ	✓	

การประเมิน Operational Management	Corp./ SME	Retail/ SSME
● ระบบงานต่าง ๆ ที่ใช้ในการสนับสนุนงานด้านสินเชื่อมีความเชื่อมโยงกัน	✓	✓
● พนักงานมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และได้รับการฝึกอบรมที่เพียงพอ	✓	✓
● กระบวนการทำงานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของ สง. และหลักเกณฑ์ของทางการ	✓	✓
Credit Approval		
● การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำรายการและผู้สอบทานรายการ (Maker & Checker)	✓	✓
● ผู้สอบทานรายการต้องออกตรวจสอบข้อมูลลูกค้า ณ สถานที่จริง (Checker out) เพื่อประกอบการอนุมัติสินเชื่อ		✓
● การพิจารณาสินเชื่อได้คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ ความเป็นไปได้ของโครงการ การจัดทำประมาณการกระแสเงินสด ประสบการณ์และความชำนาญของผู้บริหารหลัก	✓	
● กระบวนการวิเคราะห์สินเชื่อต้องมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณรายได้สำหรับลูกค้ากลุ่มอาชีพอิสระเนื่องจากมีรายได้จากหลากหลายอาชีพ		✓
● การคำนวณอัตราส่วนภาระหนี้ทั้งหมดต่อรายได้รวม (DSCR) มีความเหมาะสมและสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ รวมทั้งมีการตรวจสอบประวัติลูกค้ากับ NCB และฐานข้อมูลของ สง.		✓
● Credit rating/Credit scoring ที่สะท้อนคุณภาพและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าหนี้ได้ มาใช้พิจารณาสินเชื่อ	✓	✓
● การมอบหมายอำนาจอนุมัติสินเชื่อ และการกำหนดข้อยกเว้นมีความเหมาะสม การปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่กำหนด และตามอำนาจที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งมีการทบทวนอำนาจอนุมัติเป็นครั้งคราว	✓	✓
● การอนุมัติสินเชื่อที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (Override Policy) มีความสมเหตุสมผลและมีการติดตามคุณภาพลูกหนี้ดังกล่าวเพื่อนำมาปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม	✓	✓
Credit Operation		
● การแบ่งแยกหน้าที่ เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจ มีการสอบทานและตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง	✓	✓
● มีระเบียบ/แนวปฏิบัติ/คู่มือในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางการ รวมทั้งมีการควบคุมภายในรัดกุมเพียงพอที่ทำให้มีการปฏิบัติตามระเบียบและหลักเกณฑ์ดังกล่าว	✓	✓
● การประเมินมูลค่าของโครงการ/ราคาหลักประกันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางการและสะท้อนมูลค่าที่แท้จริง	✓	
▶ Hire Purchase มีวิธีปฏิบัติในการกำหนดราคารถยนต์ใหม่และราคาประเมินของรถยนต์ใช้แล้ว หาก สง. ใช้ราคาประเมินที่จัดทำขึ้นเอง ราคาดังกล่าวต้องมีความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนราคามาตรฐานให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ		✓
▶ Credit Card และ Personal Loan ประเภทบัตรเครดิตเงินสด ♦ ระเบียบวิธีปฏิบัติเพื่อรักษาความปลอดภัยและรักษาความลับของลูกค้าสำหรับการผลิตบัตร การจัดเก็บบัตร การส่งบัตรให้ลูกค้า การกำหนดรหัสบัตร การออก		✓

การประเมิน Operational Management	Corp./ SME	Retail/ SSME
บัตรใหม่ทดแทนบัตรเก่า และการยกเลิกบัตร หลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าติดตามทางทวงหนี้ และวิธีปฏิบัติเมื่อมีเรื่องร้องเรียน ระบบงานที่ใช้ในการคำนวณดอกเบี้ย		
● การจัดทำนิติกรรมสัญญาเป็นไปตามวงเงินและเงื่อนไขของการอนุมัติ	✓	✓
● การปฏิบัติเป็นไปตามเงื่อนไขการอนุมัติสินเชื่อ เช่น การเบิกจ่ายเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามเงื่อนไข การติดตามการใช้งินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น	✓	
● มีระบบการจัดเก็บเอกสารและการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	✓	✓
Credit Monitoring, Collection & Recovery		
● มีระบบสัญญาณเตือนภัย (Early warning system) ที่ช่วยในการติดตามพฤติกรรมหรือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของลูกค้า และรายงานให้ผู้บริหารทราบเพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันกาล	✓	✓
● การจัดชั้นหนี้และการกันเงินสำรองถูกต้องตามคุณภาพลูกหนี้	✓	✓
● กระบวนการแก้ไขสินเชื่อที่มีปัญหาสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทางการ	✓	✓
● การอนุมัติการตัดหนี้สูญเป็นไปตามหลักเกณฑ์และอำนาจอนุมัติ นโยบายและหลักเกณฑ์ในการติดตามลูกหนี้ที่ตัดสูญออกจากบัญชีแล้ว และการบันทึกบัญชีหนี้สูญรับคืนเป็นไปตามมาตรฐานบัญชี สอดคล้องกับประกาศและแนวนโยบายของ ธพท.	✓	✓
● นโยบายและกระบวนการขาย NPL และทรัพย์สินรอการขายมีความโปร่งใส	✓	✓

2.2 การประเมินระดับการควบคุม Oversight Functions (OF)

แนวทางในการพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบันการเงิน (Board of Director : BOD) ผู้บริหารระดับสูง (Senior Management) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) และการจัดทำข้อมูลและรายงานทางการเงิน (Financial Analysis) สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ **แนวทางการตรวจสอบแบบเน้นธุรกรรมที่สำคัญของสถาบันการเงิน (Significant Activities Supervisory Framework)**